

AZ KERESZTYEN  
I G A Z *RMK I 124*

VITEZEKNEK,  
HIRES NAGY

VEZERJE,  
GENERALLYA,

A Z A Z  
PRÆDIKATIO,

MELLYET  
DÜCSÓSSEGES PROTHOMARTYR

SZ. ISTVAN  
N A P J A N

Nagy - Szombati Szent Miklos  
Püspök Templomában prædikálot,

SZILI ANDRAS,  
Scopiai Püspök, Földvári Apátur, Császár,  
és Koronás Király Urúk ó Fölsége Tanátsa.

Nyomtattatol NAGY-SZOMBATEAN az ACADEMIAI bötúkkal.  
M. DC. LXXIX. *Ejz.tendöben.*



1241.

RM. KI.  
1241.

M. H. MŰZEUM KÖNYVTÁRA  
II. KÖNYV. MŰZAEI SZÉCHÉNYI  
1934. 28

EXCELLENTISSIMO  
COMITI  
DOMINO, DOMINO

P A M L O

ESZTERHAZI  
DE GALANTA,

Perpetuo in Frakno, Sa-  
cri Romani Imperij Equiti,  
Comitatus Soproniensis

SUPREMO COMITI,  
Sacrae Caesareae Regiaeque Ma-  
jestatis Consiliario, cubiculario, & Praefi-  
diorum Antemontanorum

SUPREMO GENERALI CAPITANEO,

DOMINO, DOMINO,  
ET PATRONO GRATIOSISSIMO.

A 2

Nihil



**N**ihil sub Sole novum est, prope omni-  
 sciens dixit Salamon; novum tamen  
 Nobis illud esse, nemo inficias ibit,  
 quod ignoravimus; à primordio  
 Mundi stetit Una, stetit & Altera pars Orbis  
 consumata: Novus tamen illis Orbis exurrexit,  
 qui nulli cognitam repererunt Regionem: re-  
 novantur antiqua, & quæ diuturnitate temporis  
 veterata, in oblivionem venerunt, reviviscunt  
 è factis, novissima studiosis mentibus occurrunt.  
 Quid in Terra Egestate antiquius? quid in Cœ-  
 lo communius Abundantia? & tamen quam  
 nos inviti novimus Paupertatem, ut novam Su-  
 peris DEUS invexit Beatitudinem. In sinistra  
 ejus Divitiæ & Gloria, in dextra Longiturnitas  
 Vitæ, horum omnium æterna Cœlis affluebat  
 supperentia, sed Paupertas (novissimus fuit mel-  
 listui Doctoris conceptus sermo: in Vigilia  
 Nativitat:) non inveniebatur in eis, porro in  
 Terris abundabat, & superabundabat hæc Spe-  
 cies, & nesciebat Homo pretium ejus: hanc  
 itaque DEI Filius concupiscens descendit, ut  
 eam

— 22 ( \* \* ) 250

eam eligat sibi, & nobis quoque sua, æstimatio-  
 ne faciat pretiosam. Ingeniosa prorsus adinven-  
 tio! Sed & Ego Novum quid in Terris reperi,  
 ad cujus spectaculum patefactis Cœlorum ja-  
 nuis universi Beatorum Spiritus sunt exciti; Lu-  
 ctam scilicet Herois viderunt, admirati sunt cer-  
 tamen, victoriam suspexerunt, quasi vero No-  
 vissima Cœlis hæc evenissent, victoriosum posse  
 in Terris dari conflictum. Non exciderat qui-  
 dem ijs commissum olim cum Dracone præli-  
 um, sed quia sæculorū intercesserat series; No-  
 vâ in Terris delectabat colluctatio, aspectu tan-  
 to delectabilior, quanto fortior in Homine in-  
 firmo. Confluxerunt Libertini cum Stephano,  
 & repressi sunt, suppetias dedit Alexandria, &  
 confusa est, accurrit Cilicia, & enervata est, ju-  
 vit Asia, & æmulo palmam dedit Protomarty-  
 ri, fatigavit Judæos disputatio, & ad Lapidem con-  
 vertit: Jucundum Cœlo Spectaculum! si non  
 Hercules contra duos, Stephanus invaluit super  
 sexcentos, eousque desuper spectantium factus  
 Angelorum Spectaculum, quo Victor ex arena  
 Gloriosam triumphum Coronam consequeretur.  
 Video, inquit, Cœlos apertos; Sinedubio, quia  
 Regi Gloriæ, fuerunt referati, Oyanti etiam Mi-  
 liti non debebant occludi. Cujus Ego ut Insi-  
 gnie

✠

gnia Proprij sanguinis murice conspexi purpurata, **GENERALEM** omnium Christianorum Militū suspexi merito Primas inter omnes meritum, qui Primus in arenam descendit. Jam vero factus ego ejusdem Encomiastes, ne memoria laboretur, cui convenientius dedicare debui, quam Tibi Tuorum merito militum Antesignano **GENERALI COMES EXCELLENTISSIME**, qui pro **DEI** gloria, pro immunitate Fidei, cōservatione Patriæ, avitæ Libertatis protectione, & adversus juratum Christianitatis hostem, & Pacis publicæ Turbatores pari procedens generositate præcellis? Tu certe vitæ & sanguinis Tui prodigus, plures hostium adhuc junior impetus sustinuisti. Papæ Templum **DEI** orthodoxæ restituisi venerationi, ibidem Eucharistici epuli Dapifer, prope à frementium furia plumbea glande trajectus, nisi alterius morte servaris, cœptum iter constans Comes es profecutus. Tu divinam militibus in præsidium induxeras annonam, & à salutis suæ ignaris, ipse etiam in hostiam parabaris. Ardebant insanientium in te faces furiarum, Tu divino zeli Tui extinxisti ardore, bene illius memor adagij: sopiuntur ignibus ignes. Te cum formidine sustinuit Canisa obsidentem, timuit Alba Regalis præliantem

✠

antem, vicinum semper formidavit Ujvarinum, ubique dignus, qui à Cœlitibus spectareris: Tuū scilicet exacuit Sapiaientia enses, Causa recti tuetur in adversis animum, fidelitas in Regem facit audacem. Martyrum itaque Tibi offero **GENERALEM** Protomartyrem Stephanum, sive ut cum eodem dignum evadas Angeli Spectaculum ad honorem, sive ut veritatis protector Stephanoma merearis ad decorem, neque enim coronabitur, nisi qui legitime certaverit. Mea sunt hæc Vota **EXCELLENTISSIME DOMINE** Tua erit in me Gratia, si qua soles, acceptaveris dignatione.

**EXCELLENTISSIME**

VESTRE DOMINATIONIS

*Servitor obsequentissimus*

ANDREAS SZILI

Nem



**N**em tudom kedves, édes Halgatóim ez máj jeles szent Napon, kiúck miésoda forog közzülletek szemei előtt ; Ennéké, ha két-felé tekéntek, úgy tetszik, hogy az Föld, és az Eg két magán, magán való Teátrumot, az az, két derék, két hallatlan Csuda-néző Helyt ad előmben.

Szomorú meg-vallom, valóban keserves az Eggyik; de örömmel, vigasággal telyes az Másik : Eggyikbé úgy látom, hogy merő vér-szopó praetikák koholtatnak ; de az Másodikban győzedelemről tanátskoznak : Eggyikben az igaz, tökéletes jó szolgának hivsége vétetik néhez, süllyos, kemény proba-küre ; de az Másodikban meg-jútmalmaztatik.

Világosban: Eggyikben köveket szórnak az Isten-telen Sidók Szét ISTVANRA ; de az Másodikban drága U-niókat, Gyémántokat raknak az fejére : Eggyikben kiöntik az Artatlannak piros vérét nagy dühöséggel ; de de az Másodikban meg koronázzák nagy dűcsőséggel. Holott *postus in medio, quo me vertam, nescio* ; meg-vallom azt-is, hogy ilyen különbözö, ilyen egymástúl távúl járó, egymással ellenkezö dolgok között mellyikre fordit-csam inkább szemeimet, mellyikrül elmélkedgyem, és befélgeffek elöttetek, majd magam sem tudom. Mert ha fel-emelem fejemet, és az Egek Teátrumját el-nézéllem, úgy látom, hogy annak az ő kerek-sarkon járó, kerek-

farkon forgó mesterséges, csudas Szénei, Menyezeti olly fényes, olly drága nagy kézfűlettel, annyira gazdag pompával vannak fel-ékelítve, hogy nem csak szemeimet, hanem szívemet-is, lelkemet-is magokhoz vonnyák; ha vízontak alá tekéntek az Földre, más nem fordul előmben, hanem azok a' Gyilkosok, az kik az Emberi kegyeségből ki-verkezvén, merő fene-vadakká lóttanak, és egy-felől mint az éhcl-haló, bõmbóló farkasok úgy ordítanak, más-felől mint az dühös ebek, *stridebant dentibus suis*, úgy fenik, úgy csikorgatják fogokat. Itt látom, hogy a' természet ellen-is, az az, a' tiszta világos, csendes levegő égben-is sűrű, zörgő, csattogó, merő hallatlan, fekete, kü-eső efik; hogy az hideg, kemény földi érczek között-is az igaz Szeretnek tüze ugyan szikrázva lángodozik; hogy a' keserű epe, az mérgek között-is, az tökéletes kegyességnek kedves, kellemetes nem tudom balsamomjaé, avagy inkább édes méze buzogva ferkédezik. Itt látom, egy-szóval, azt a' kegyetlen harcot, azt a' rettenetes bajt, az melynek az ő szertelen nagy csudájára az mi még ekkoráig soha se nem hallatot, se nem történt vala; még az Egek-is *Caelos apertos*, az Egek-is két-felé nyilatkoznak, és az melyben el-efik úgy vagon egy derék Bajnak, egy derék, hires, erős, Szentelt, nagy Vitéz; de az Vitézségért olly bõcsülettel bõcsültetik, olly Titulussal tiszteltetik, az melly dicsõséséges Titulusért világ kezdetitől-fogva valóban fokban fáradtanak, valóban fokban harczoltanak, és véreket-is ki öntötték, de soha hozzá nem juthattanak. Kicsoda? nem más, hanem az mint oda-fel kezdem vala jelenteni, ez mái jeles szent napi hires, dicsõséséges Szent ISTVAN; s' micsoda Titulussal tiszteltetik; azzal, a' melyet fel-tótt nagy bölcsen Szent Crisologus *serm: 154.* midõn ekképpen szóllot: *Pur-*

*puratum*

*puratum Duxit Exercitum*, az az, hogy az Egek Monárkájának külömb-külobmb-féle Zászlói alatt vitézkedő, harczoló Hadai között leg-szeb, leg színeseb, leg-tekénteteseb, vérrel festet Sereginek dicsõséséges Szent ISTVAN volt Elõttök-járója, Kalauzza, Hadnagya, azzal, az mellyel tisztelet, bõcsüllí, dicsõíti az földön vitézkedő egész Anyaszent-egyház-is, midõn így szól felõlle: Prothomártyr, az az, hogy az egész meg-dicsõített, és világ végezetig meg-dicsõítendõ Szent Bajnokoknak, Mátyroknak nem volt, nem-is lészé soha-is más, hanem egyedül dicsõséséges Szent ISTVAN Kapitánya, Generállya, Fejedelme.

Nem csak hallomásból tanútatok, próbálva-is tudgyátok minémü nagy bõcsület legyen Nagy Ur körül forgolódni, Nagy Urnak szolgálni; s' mi léssen tehát az Egek Monárkájának Zászlóját követni, Zászlója alatt vitézkedni? Igaz, hogy minnyájan, valakik a' Szent Háromságának nevében meg-keresztelkedtünk, azon Zászló alatt vitézkedünk, és nincs olly nap, ollyan óra, szempillantás, az melyben *adversus Principes tenebrarum harum*, a' fetsétségnek fejedelmi, az pokolbéli ördögök ellen ne keltsék viaskodnunk. Mind-azon-által sokkal nagyobb bõcsületet érdemlenek, az Egekben-is sokkal felségeseb dicsõséségesben tartatnak azok, az kik hívsegeket megakarván mutatni, véreket sem szánták Urok mellett kiönteni; az mint hogy errül maga-is édes Üdvözítõnk nagy bizonyoságot tõt valaha, midõn így szóllot: *Majorem charitatem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis*, az az, hogy nincsen senkinek ez világon, nem-is lehet nagyobb szeretete, mintha azért, az kit szeret, le-tézi életét.

Melly mondással nem vitatom azt, hogy a' tökéletes, áitatos Lélek nagyobb buzgósággal ne szerethetle az

B 2

ó édes

ó édes Urát, Istenét; és következendő-képpen azon buzgó szeretettől viseltetvén, nagyobb nagyobb kinokat ne kívánhasson, s' koronát-is nagyobbat ne érdemelhesse annál, az ki ugyan valóságosan szenvedet; hanem csak azt mondom, hogy az külső érzékenységekkel tapasztalható cselekedetek között nem volt soha-is az egész Emberi természetben, nem-is lehet egy tekintetesebb, dicséretefebb, híresebb dolog, mintha valaki azért, az kit szeret, ki-önti vérét, szánt-szándékkal le-téfszi életét, el annyira, hogy ha az meg-dicsőítetett Szent Angyaloknak az ő bölög állapattokhoz férhetne az irigység, bizonytal merem mondani, semmit inkább nekünk nem irigyleneznek, mint azt, hogy ők, a' Christus kedvéért nem szenvedhetnek, és a' szenvedés által arra az dicsőségre nem járhatnak, az melyre járhat az Emberi nemzet. S' ha ilyen nagy méltósággal bírnak, ha még az Angyaloknál-is nagyobb dicsőségben vannak az Isten előtt azok, az kik vérek ki-öntésével pecsétlették hívéseket; mit mondgyunk tehát immár arról, micsoda felséges, nagy Prærogatívával, minémű fenyés dicsőséggel tündöklök, az Egekben-is, az ki mind azoknak Fő Vezérjek, Kapitányok, Generályok, Fejedelmek volt? az ki nem úgy jutot ehez az Nagy Tiszthez mint az Világnak mostani fen pökő, nagyra vágó, hívságos Fiai; hanem tulajdon maga teste szakadásával, tulajdon maga piros vére ki-öntésével, feje, élete le-tételével szerzette a' dicséretes nagy méltóságot?

Bizony Világ-biro Sándornak-is nem az volt, azt írja Plutarchus, az ő Gloriája, hogy amaz vitéz, híres, nagy Macedonól származot, hogy Philipp°, az Attya után mint egy *per hereditatem* örökség-képpen jutot az Királyi palczához, vagy koronához; hanem az, hogy maga is fegyvert kötöt az oldalára, maga-is fírákot nyomot az fejében, ma-

ben, maga-is sűrű próbákban veszedelmekben forgot, maga-is gyakorta febben eset, hogy vért öntöt. Így, így jelentem En, dicsőséges Szent ISTVAN-is Világ eleiben akarván terjeszteni, hogy nem az vak szerencse, hanem Maga volt Mestere az maga nagy Elő-menetelének, mit cselekedet? azt, hogy Maga volt az-is, az ki az Egek Monárkájának a' Christus JESUS-nak fényesen tündöklő zafzlóját fel-emelte leg-elsőb ez Világon; Maga a' ki az ő Ellenséginek arczal szemek köziben vitte; Maga, egy-szóval, az ki tulajdon piros vérével elsőben-is meg-festette.

Minek okáért fel-tésem immár czéломát, és a' Szét Lélekek amaz három szavaiból: *Plenus Spiritus sancto, Plenus Fortitudine, Plenus Gratia*, meg-magyarazom az Keresztyén Lelkeknek nagy Példájára melly érdemessen, melly dicséretelesen viselte ezt az Méltóságos nagy Tisztelet dicsőséges Szent ISTVAN-is: azonban kérlek benneket, halgassatok Isteni figyelmetésséggel.

**A**Z kik az Hadakozó Mártnak iskoláját számos esztendőig követték, és dicséretelesen tanultanak benne, azt tartják közönséges értelemmel, hogy az Had-viselő Kapitányban, Generalban, Fejedelemben, három derék dolog kívántatik szükség, és fő-képpen:

Eggyik, hogy szemes, okos, elmés, Vigyázó légye, az az, hogy idejénkorán meg tudgya gondolni, még elővel, távulról, nagy meszszérül által tudgya érteni, látni, nem csak külső készületit, erejét, tehetségét, hanem belső titkos mesterségét, és fortélyát-is az Ellenségnek: Második, hogy az elme, az okosfág után, szivel, bátorsággal nagyal birjon, az az, hogy ne akkor mufrállya meg-élefitett, vagy fényesen ki-pallérozot fegyverét, ne akkor mutassa magát sívó, rivó, ordító orofzlánnak, rettenetes ízfzonyú sárkánknak, midőn még hírét sem

hallotta az Ellenségnek ; hanem szükség idején, és akkor is úgy emberkedgyék, személye szerént is úgy forgolódgyék, hogy szemmel látot maga jó példájával az Vitézek szívét is gerjesztesse. biztassa, bátorítsa: Harmadik, hogy dolgaiban szerencsés legyen; mert annélkül szelet fog, de hálóval, vizet merit de rostával, árnyékot szorit, de marokkal, az az, haszontalā minden dolga, mindē farsága.

Oh melly rendessēn, melly dicsireteffēn meg-felelt, avagy végben vitte midd ezeket dūcsősēges Szent ISTVAN-IS! Az Elsőt, mert *Plenus Spiritu sancto*, tellyes lévén Szent Lélekkel; olly szemes, annyira meg világofttatott elmével birt, hogy annak soha se csalt nem vethetneek, se pediglen semmi úttal, semminēmū mesterséggel meg nem kerithették az ō Ellenségi. Ugyan-is ahoz hasonlō Tanácsot, ahoz hasonlō oktató, tanító Mestert, az ki az örök Bölcseségnek igaz, valóságos, természetes Lelke nem mondom, hogy nevezhesse, de csak nem-is képezhet senki-is, kinek az ō Gondviselése alatt; úgy vagyon, incselkedhetik, agyarkodhatik, fondorkodhatik az pokolbéli ördög; hanyhattya kelepcczeit, forgathattya hamis csalárd mesterségit, kívül, belől, titkon, nyilván ostromolhattya a Keresztyén igaz Lelket, de nem árthat semmit-is. S'ez a nagy Mester, ez az hadakozó Seregeknek Nagy tanácsos Ura, Nagy Istene lévén, nem ódala körül csak Szent ISTVANNAK, mint az világi Tanácsok szoktanak lenni az Fejedelmek mellet, hanem *Plenus, Plenus*, szívében, lelkében; ki tudná már nem mondom elő számlálni; de csak elméjével is meg-fogni azokat a bölcs tanácsokat, az mellyekkel szüntelen értette, szüntelen tartotta, tanította, vezérlette ūtet? azért mondgya ō fölöle az Bölcs-is, *Sapient. cap. 7. hogy Unus est, & Multiplex*; noha természetiben, és személyében Egy, mert a Szent

Három-

Háromságnak egyik Személye, de elméjére, tanítására, tanácsára nézve fok-felē-is; mivel ū az, az ki azoknál állatoknál-is kőrös-környűl, alól, fellyűl, kívül, belől, (ha szabad a Szent Lélekrűl ekképpen szöllani:) fokkal *conueniēb*, fokkal vigyázób, az kiket vagy Ezéchiel az Chobár vize mellet; vagy Szent János az Patmos szigetében láttanak völt *icēntu*; ū az, az ki egy tekintettel, egy szempillantással, nem többel, által érti, által láttya, nem csak az jelen valókat, hanem az el-múltakat, az jóvendőket is: ū, egy szóval az, az ki fel-födőzi, delfzínre világoftságra hozza még az homályban el-rejtet, az sötétségben el-temetet titkokat-is; el-annyira, el-annyira, hogy ámbár ne jűjjon nyilván, az az, zászlók megereftve, dobok meg-űtve, meg-verve, sipok meg-fujva, trombiták harfogva, kopriák néki hajtva, sívalkodva, riavalkodva, orditva; ne jűjjon mondom ilyen formán, ilyen nyilván az Ellenség, hanem vegye-elő minden hadi praktikáit, vegye-elő minden álnok, titkos mesterségit, fogáfit, fortélyit; és akár hátul ūffon-meg ólalkodó, incselkedő-képpen, akár leste vigyen árúltatás-képpen, akár az barátság színe alatt hegyes, mérges, hancsárokat hozzon közöntés-képpen; de soha az ō szeminek fényét meg nem bájolhattya, meg nem gátolhattya.

S' ennek a Tanácsát követvén Szent ISTVAN-IS, hallyátok immár elsőben miképpen ostromlották ūtet az pokolnak az ō Minifteri, az ördögöknek az ō vitēzi; hallyátok az után azt-is, hogy hogy viselte magát, hogy hogy vitézkédet ellenek vízföntak ū-is: Az Elsőrűl dūcsősēges Szent Lukás: *Surrexerunt quidam de Synagoga, & submiserunt viros, & commoverunt plebem, & Seniores, & Scribas, & convenientes statuerunt falsos testes*: támadának úgy mond némelleyek az Synagogábűl, és alattomban férfiakat kül-

kat küldének, és fel-indíták az Kőféséget, fel-indíták az Véneket, és az Irás-tudókat, és őszve futván hamis tanúkat állatának ellene: mintha azt mondaná, hogy nem hármias Sereget csak, mint régenten Szent Jób ellen az Chaldaeusok, hanem az egész Sadduceusokat, az egész Cirena, Alexandriabélieket, az egész Afiának híres, nevezetes Doctorit, Bölcsseit fel-iaozták, fel-vették Szent ISTRVAN ellen, és azt költvén nagy hamissan reája, hogy: *hic Homo non cessat loqui*, ez az Ember nem szűnik az Isten, nem szűnik az Templom, Moyses, az Prophéták, és az egész Törvény ellen szállani, mint annyi dardákkal, szigonyokkal, annyi hegyes láncsákkal, fal-törő kosokkal úgy ostromlátták útét.

De Szent ISTRVAN-is mint okos, bölcs vigyázó Vitéz mind az Profetákat, s' mind azok irását, az egész Törvényt mint egy Sinorra vévén, az az, valami az el-jöt Messiafról, a' Christus JESUS-ról meg-vala jóvendölve, szép rendel meg-magyarázván, meg-fejtvén, minden ellen-vetések-re nagy értelmessén, bölcsen meg-felelvén; nem csak meg-bizonyította nagy fen, és világossán, hogy se az Törvény, se az Isten ellen nem káromkodot, nem vétet semmit-is; hanem annak felette eleibek rakván, hogy űk vóltanak inkább azok az Gyilkosok, az kik az ártatlan vért el-árúlták, el-adták, annyira torkokban verte az hamisságot, annyira meg-gátolta, meg-fogta, meg-győzte űket hogy, *non poterant resistere Sapientia, & Spiritui*, csak szájokat sem tudták tátani az bölcsesség, és Lélek ellen, az ki belőlle szól vala. Holot vévén ezekben, hogy gyalázatosan belé estenek az kelepczében, az csöckentyűben, mit cselekedtenek? azt, hogy más fogáshoz nyúltanak, az Hatalomra tötték kezeket, és nagy dühösséggel reája rohanván, s' az Városból ki-vetvén, kőveket ragadoztanak, hogy

nak, hogy az kinék nyelvekkel nem árhattanak, az kővekkel szívet-is meg-roncsák. De hafzontalanúl ezt-is, mert az kővek alat-is *Plenus Fortitudine*, meg-mútatta ki vólt dűcsűsleges Szent ISTRVAN; és noha meg-festette az ő ártatlan piros vére az földet, de csak egy csep könyvet sem ejtet az ő szeme; noha meg-törtetetet az ő teteme, de éppen talpon állot az ő erőss reménysége; noha darabóként húllot, szakadot-le az ő teste, és éppen el-fogyot az élete, de változhatatlanúl, és egészízen meg-maradot lelkében az ő igaz, buzgó nagy szeretete; el-annyira, el-annyira, hogy az midőn mint amaz temerdek fekete le-fzakadó felyhő úgy húllot-is reája az sűrű kű, akkor-is nem azon szorgalmazta az Egeket, hogy menykőveket vagy tűzes láncsákat hányanak, szorjanak; nem azon könyörgöt az Felséges Istennek, hogy két-felé nyilatkoztatá mint Core, Datán, Abiron alatt az földet, s' azokkal roncsa, emészsze, nyeleff-e-el az Gyilkosokat; hanem inkább azon, hogy ne tulajdonítsa véteknek az dolgot nékik, az mit rajta cselekedtenek, és mint valami, valami kedveffen kellemeteffén el-készítettett nyofzolyára (oh halatlan nagy dolog:) le-hajtván az kővekre az fejét, úgy alut-el az Urban nagy csendeffén, nagy édededen.

Heliogabalus-is az pogány Császár, talált vólt olly módot, mesterséget az Emberek kinzásában, hogy az kiken boszfűjút akarta tölteni, annyi virágot hányatot, annyi rósát szoratot azoknak fejekre, hogy a' fok virágok sullya, terhe alatt lélegzetet nem vehetvén, kénfzerítéskeppen meg-kellet fuladniok, meg-kellet halniok. Oh gyönyörűséges halál! oh kedves, kellemetes ki-mulás! az gyenge virágok közöt-is el-lankadni, a' szép rósák alat-is minden erőtül el-fzakadni, halálra válni; az kedves illatok, kedves szagok közöt-is lelkét Embernek ki-adni,

ki-bocsátani! s' ki ne kívánna efféle halállal meg-halni?

Illyen, illyen gyönyörűség volt, jelentem En, dűcsőséges Szét ISTVANNAK az ő halála-is az ki a' sűrű, a' zápor kövek alatt-is mint annyi kedves illatozó virágok, rosák, gelfeminok alatt nagy édesdeden, nagy örömmel kiadta Lelkét az ő édes Urának Istenének. Dicsekedgyenek tehát ámbátor immár az pogány Nemzetségek, és mondgyák azt Senekával együt: *Sapientem si in Phalaridis Tauro peruratur, diciturum: bene est, & ad me nihil pertinet*, az az, a' bölcs Embert ha szintén amaz Phalaris nevű kegyetlen Tyrannusnak az ő tüzös kinzó szerfzámában meg-pöröglik, meg-sütik-is, de ot-is azt mondgya nagy bátran: édes, édes gyönyörűség, és énnékem nem árt hat semmit-is, azt az *opinio* követvén, hogy az Erőtség meg-folytja, ki-vetkezteti minden érzékenységekből az embert, és mint valami érzéktelen tőkévé tévén, annyira meg-tompítja; hogy nem hajt semmit-is reája akár az jegek köziben az Lekek alá, akár az égő, sűtő kemenczében vettesék. De úgy olvasom én, hogy ezért, (nem tudom csak hívságos dicsekedésnek nevezemé, avagy inkább merő eztelességnek:) nem csak Szent Agoston az igazságnak egyik nagy tanító Mestere, hanem Taurus is, noha pogány volt meg-feddette őket, és azt merte csak a' természetnek vezérléséből-is ellenek mondani Gelliusnál *lib. 12. cap. 5.* hogy *Fortitudo non ea est, quae contra Naturam nititur aut stupore animi, aut immanitate*, az az, hogy az igaz, tőkélletes vitézi Erőtség nem abban ál, hogy valaki az kinok között meg-keményedgyék, éppen meg-toppullyon, vagy pediglen a' természet ellen szepekedgyék, tufakodgyék. Bizony az egész Világ előtt méltáiban dicsekedhetik Szent ISTVAN-is azzal, hogy ő nékie a' kinzó szerfzámok-is annyira jó izüekké, a' kövek-is; *lapides illi dulces*

*dulces fuerunt*, annyira édesfekké váltanak mintha ugyan, mintha ugyan valami Confrejt, nád-méz között löttenek volna, meg-hengergetve, forgatva; sőt mintha ugyan: *mel de petra*, édes mézet, *oleumq; de saxo durissimo*, édes olajt szivot, avagy szopot volna az kemény kövekből-is. S' micsoda tőtte vallyon illyen édesfekké az köveket nékie? Meg-felel Szent Bernárd, *serm: 16. in Cantica*, s' azt mondgya: *non Stupor, sed Amor*, az az, nem az meg-tompulás, vagy valami meg-átalkodás; hanem az igaz tőkélletes, főrrő, buzgó, nagy Szeretet, mellyel tellyes volt Szent ISTVAN. Nem egy, sok-fele Tellyeséget találok én ő benne; mert Tellyes volt az elméje bölcseséggel, mellyel, az mint hallatok, az egész Synagóának Doctort, Bölcséit maga egyedül meg-fogta, meg-győzte. Tellyes orczája merő hallatlan nagy fényességgel; mert ollyannak mutatta magát, és ollyannak láttatott lenni, mint az Angyal. Tellyesék szemei mennyei látásokkal, mellyek az földről-is színről színre látták az Egek örömet, a' Christus JESUST. Tellyesek kezei csuda-tételekkel, mert *faciebat prodigia magna*, olly dolgokat vit végben, az mellyekre soha az teremtet erő nem érkezhetet volna. Tellyes egész teste tisztá Szent életének kedvesen illatozó szűzességével; mert az Afzfonyok, az Özvegyek között-is, kiknek az Apostolok rendeléséből gondviseleők voltak, és naporként szűkség-képpen közöttök kellett forgolódni; Iffiuságában-is olly tisztán, és feyhetetlenül viselte magát, mintha nem-is testből, hanem csupán csak szintén Lélekből állot volna: De mivel nehezebb az nyilván való veszedelmek között meg nem félemleni, az kinok alatt meg nem jaidúlni, mint a' testi motskos gyönyörűségeknek ellene mondani; mind ezek között-is Tellyes volt az ő Szive, igaz tőkélletes, erősb buzgó szeretettel: miért?

azért, mert nem csak meg nem ijedet, meg nem jaidúlt, vagy hátra nem mászot az Gyilkosok előtt; hanem mint-ha ugyan csak ű reájok lett volna inkább nagyobb, és szorgalmatosab gondgya; azokat-is mentegette inkább, azokért-is esedezet, azoknak-is kegyelmet kért az Egekből, az kik űtet hohérlották.

De mi szükség efféle fogáfokkal az űdöt töltenünk, hokott ha mi nem szöllunk-is, bizony űdvözítónknek amaz mondása szerént: *Lapides clamabunt*, magok meg-lálnak, magok meg-vallyák az kövek, mint vifelte magát dűcsűsűses Szent ISTVAN, és nem egy Város, egy Jerusálem lakosfi, hanem az egész Világ előtt tudományt téfznek arrúl; az mint valaha Ifaiás *Cap. 33.* jövendűléskép-pen meg-mondotta vűlt, hogy: *Iste in Excelsis habitabit, & munimenta Saxorum sublimitas ejus*, az az, hogy Szent ISTVAN lűszen az, a' ki az egész meg-dicsűttetett Bajnakok Márttyrok között, leg-nagyob Tűfztre, leg-felsűgeűsűb Műltűságra emeltetik, és az kövek, az kövek Erűsűge lűszen az ű Fel-magasztaltatása.

Az kövekrűl olvasom, azt írja Plinius *Lib. 38. cap. 18.* hogy az Spanyol birodalomban találkozik olly Hely, az az melyben az kövek mind pálma-fa szinűek, el-annyira, hogy ha valamellyet kűzzűllűk valaki fel-vűszen, és dirib-rűl darabra el-ront-is benne; de az darabokon-is kivűl, belűl rajtok marad, magátűl az terműszettűl reájok fűg-gesztetett igaz pálma-fanak valűsűgos képe, melly Pálma fa az erűs, vűtűz, bűtor szivnek, Gyűzedelemnek példája: *Lapides reperiuntur in Hispania circa Mundam, ubi Cæsar Pompejum vivit, idque quoties fregeris.* Nem vűfűgűlom most azt, hogy hogy lehesűn helyes Plinius mondása; csak azt mondom rűvideden, hogy bizonyára azokra az kövekre-is reájok vűlt az Gyűzedelem példájának, a' pálma-fanak ké-

nek képe sűtűve bűlyegezűve, az mellyekkel agyon verték Szent ISTVANT, és mindenik elegendű vűlt arra, hogy az egész Világ előtt bizonyűsűgot tűgyen, az ű hallatlan, csűdűdalatos, gyűzedelemes, nagy Erűsűsűgűrűl. Vereűsű tehát ambűtor az pokolbűli űrdűg, tűressű rontassa az kűvekkel, és a' Sidűk által Szent ISTVANT; de el-hiteűsű magával, hogy nem jár kűlűmben, hanem a' mint jűrt vűlt Caligula a' Romaikkal. Nűki vetű Caligula, maga az Csűfűzűr Romának, azt írja Seneca *Epist. 91.* az tűzet azzal a' lator szűndűkkel, hogy az hires, szűp Vűrost, az egész vilűgnak Fejedelme, Kirűlynű Afűszonyűt fel-pűrsűlűvűn, fel-űgetvűn, fűstben bocsűtvűn, maga hamujűban el-temetheti vala; de azon lator cselekedeti kűzbű a'nyira meg-szomorodot, és szomorűsűgűban űgy el-lankadot, mintha éppen halni vűlt volna; nem azért űgy-mond Seneca, hogy az Vűrost, vagy a' Vűrosfnak lakosfiűt szűnta vűlna, hanem azért, hogy műr akkor mindgyűrt el-gondolta, és mint egy szemeivel által lűtta: *Meliora surrectura, quā arffissent*, hogy Roma az űgűs után nem csak meg-űjűl mint amaz Fűenix madűr, hanem fokkal szűb forműn, fokkal nagyob gazdagsűggal, pompával fog fel-űpűlni, mint az elűt vűlt, melly meg-is tűrtűnt. Így, így látom En, hogy meg-csalatkozot az pokolbűli Sűtűn-is Szent ISTVANBAN, az kit, azon vűlt minden erűjűvel, tehetsűgűvel, hogy éppen el-roncson, semmivű tűgyen; de maga szűgyen-vűllűsűsűval, nagy busűlűsűsűval kűsűn vette esűzűben, hogy az Lelkűnek nem űrthattűn semmit-is; mentűl sűrűebben hűnyatta, szaporabbű szűrattű reája az kűveket, annyival nagyob Műltűsűgot, nagyob, felsűgeűsűb Dűcsűsűsűget szerzet nűkie.

De nem csak szűmes, okos, elműs, vűgyűzű, nem csak erűs, vűtűz, bűtor Fejedelem vűlt Szent ISTVAN, hanem, hogy az Harmadik szűt-is fel-vegűm: *Plenus Gra-*

cia, Szerencsés-is. Nem szóllok én arról a Szerencsérül, melly magában, természetiben vak, világtalan, hamis, csalárd, álhatalan, mellyet az Világ csak nem második Isten gyanánt láttatik imádni; midőn annyit tulajdonit nékie, mint-ha ű volna az Oka annak, ha valaki nagy Tiszt-re, nagy Méltóságra emeltetik, s' annak-is, ha vízföntak le-vettetik, gyalázatban esik.

Távúl legyen, nem ide való, temérdeki nagy balgagtagság, sőt átok alá vettetett Istentelenség, csak meg-gondolni-is, hogy az Egeknek Urán, Istenén kívül valakit a Szerencse fel emelhesse, és földhöz is verhesse; valakit az útközetekben, harczokban győzedelmessé tehesse, és vízföntak meg-is gyalázhasson. Maga, Maga egyedül az Felsőges Isten az, az ki egyik kézzel más kézre bocsátta az Királyi pálczákat; az ki egyik fejről le-vérfzi, és másikra térfzi az koronákat; az ki egyik Tartományból fel-költi, lábaira állattya, szárnyaira ülteti, és más Tartományban röpiti az nagy fejű Sajt; az ki fundálya, és el-is rontya az Monárkákat: Maga, egy-szóval, egyedül az, az kinek örökös rendelését se az Partofok az ő árultatófokkal, se az Erő-szaktévők az ő hatalmaskodásokkal, se az melterséges Praetrikák az ő fortélyokkal meg nem gátolhatták, fel nem bonhatták: Az kinek valamit parácsol, valamit akár; de az Eg, a' Nap, és Hóld, az Csillagok, a' Tűz, a' Viz, a' Föld, a' Szelek, és az egész teremtet állatok, szavát fogadgyák, és mindenekben nagy engedelmeffén szolgálnak.

Ez volt dűcsőséges Szent ISTVANNAK az ő temérdeki nagy Szerencséje, ebben helyeztette ű mindē reménységét, ehhez folyamodot, ezt hitta segítségül; és el-hittetvén magával, hogy kegyelmeffē meg-halgattya, minden ellenségi ellen meg-segíti, győzedelmessé térfzi, nagy lelki ő.

lelki örömmel azt kiáltotta: *Ecce video caelos apertos, & JESUM stantem ad dextris virtutis DEI*, mint-ha azt mondotta volna: Te tudod én Uram, én Istenē, hogy miolta meg-ifnértelek, mindenekben hiven szolgáltam tenéked; azért most-is nem az végre, hogy ellenséggimben boszszút álljak, nem hogy magamnak derék hirt, nevet, kaphassak; hanem inkább, hogy az te bűcsűlletedet óltalmazzam, az te Szēt Nevednek dűcsőséggét nevellyem, továbbra terjeszszem; noha fegyvertelen, de ezekkel az fegyvereffekkel-is, noha csak magán, egyedül vagyok, de ezekkel az Seregekkel-is; noha gyarló, erőtlen, Iffiu, de ezekkel az fene-beftiakkal-is Te értted vigan meg-harczolok: Te voltál Uram az, az ki engemet a' te Záfzlód alá nagy kegyelmeffén bé-fogattál; Te az ki az harcznak helyére kihoztál, azért csak tovább is méltóztassál biztatni, bátorítani, (mert, *Stantem, stantem video*) úgy látlak, hogy talpon, hogy készen állasz az segítségre; ha szintén, *si ambulavero in medio umbrae mortis*, az halál árnyékának közepette kényszeritetem-is járnai; de ot-is az te kegyes gondvifeleléfednek szárnyai alatt, *non timebo mala, quoniam tu mecum es*, meg nem ijedek, meg nem felelek, mert velem vagy én velē.

Bezzeg az kik ekképpen vitézkednek, bizonyosfak lehetnek azok a' győzedelemben; az kik pediglen csak az magok erejekben biznak, csak az vak szerencsét követik, és tanátslanul belē kapnak az ellenséggben, ne csudállyak, ha gyakorta vakot vet az koczka nékiek. Ugyanis amaz kicsiny kutyóka-is feje le-hajtvá, farka, inai, lábai közepiben csapva, nagy szomoruan siva, riva szokot vízfza térfni, az ki erőss komondorban, fene nagy szeléndekben belē mert kapni; hasonlóképpen meg-orvosolhatatlan keserűséggel, el-felejtethetlen búval, bánattal kényszeritetnek azok-is nyógni, magokat meg-emélfzteni, az kik ma-

kik magok hebehurgia fejeket követvén, magoknál Erősebbekre fegyvert, kardot mertenek rántani.

Nem de nem így járté, valaha vagy Cajus az Flaminius, vagy Terentius az Uarro az Romaiaknak maga hánya-vető hadvivelő Generályai, az kik kevésre böcsülvén Hanibálnak az ő erejét, egyik közzülök Trafimüd-nál, másik Apuliában Cannánál meg-ütközvén velle, és meg-verettetvén, földhöz verték mind az magok, s' mind az Romai hires Birodalomnak dűcsőtségét?

Nem így, hogy Hazánkban-is példát támaszszak? amaz Tomorræus nevű (nem tudom Barátnak keresztelylemé, mert a' vólt az elõt. vagy Vitéznek, bizony ezt nem érdemli:) az ki se koronás Fejedelmének, Királyának, se elõtte-járó, Szentül meg-õszült nagy Primásának, se az Ország derék Tanátsinak szavokat nem akarván fogadni; néki vitte az Sergius kőlykeinek Fejedelmünkkel együt leg-szinessebb, leg-tekéntetesebb részét edes Nemzetünknek, és azon Sergius kőlykeivel három, négy óra alatt dühősképpen el-szaggattatta?

Az kik vizontak oda-fel, fel-emelték szemeket, és az Egekből várták segítségeket, ah melly győzedelmesszen harcoltanak, melly diadalmasszon meg-verték ellenségeket! Ki nem olvasta, vagy hallotta közzületek amaz Nagy Constantinust, az ki mind Liciniuson, s' mind Maxentiuson hatalmas nagy győzedelmet vet; de nem külvömben, hanem a' Szent Keresztnek, és a' Szent Kereszten Függőnek, bizonyos segítségével, az ki a' levegő-Egben egy lovas, fegyveres, kopiás vitéz kezében meg-jelent nékie? Ki nem tudja Theodosiust-is az Iffiu Monárkát, kit egy felől Alamandarus a' Szerencsenek Fejedelme, más-felől Baravanes, az Persák Királya két hatalmas országos Táborral környül vévén, annyira szorongattanak, hogy

nak, hogy se az egész Nap-keleti Birodalom el nem vehette nulla őket, se csak jó tanácsot sem adhatot nékie; de azonban térdre esvén, és az Egekre függesztvén szemeit, ottan mindgyárt elő-állottanak a' Szent Angyalok, és azoknak munkálkodások által majd száz ezerig az Euphrates vizében rontot benne? De mikor olvastatok, avagy hallottatok hasonlót ahhoz, az mi történt Szent ISTVANNAL? kinek segítségére nem valamely kereszties, dárdás, zászlós, kopiás, fegyveres Lovas vitéz, nem az Angyalok; hanem maga a' Mennyei Seregeknek Nagy Ura Istene, maga a' Christus JESUS személye szerént meg-jelent látható-képpen, s' az bátorította ütet?

Hánnya-fel ámbátor az kinek kedve tartya, forgassa fel az egész Világnak kronikáit, de azt merem mondani, hogy Mását, Mását, az az, olyat az ki az Egek zászlója alatt a' JESUS Nevéért, a' JESUS kedvéért úgy harcolt, olly dicsiretesszen, hiresszen vitézkedet volna mint Szent ISTVAN, soha fel nem talállya; akarjátoké hallani az okát: azt-is meg-mondom, mert az állot Maga a' feje felet, az ki csak egy tekintetivel-is meg-szokta rendíteni az egész földnek az ő fundamentumját, az biztatta, az tötte győzedelmessé ütet, a' ki csak egy Iffiacskának, egy Sámsonnak az ő kezetskéjével-is földhöz verte valaha az Philistæusokat.

Holott ne gödölyya azért azt valaki, hogy Szent ISTVAN csak álmos szemmel nézte, az az, Maga a' bajvivásban nem munkálkodot volna; nem úgy vólt az ő dolga, mint Timothæusé, kirül azt költötték régenten az Irigyek, hogy az mikor nem gondolkodot, sőt leg-mélyeb álomban nyugodot-is, akkor vetette-meg a' Szerencse az hálót, és derék nagy Vároffokat, erős Kü-váratokat kerítvén beléje, akkor hódította meg minden munka-nélkül

azokat nékie ; nem így volt mondom, dolga Szent Istvannak, hanem Maga-is, személye fzerént-is jelen volt az harczon, és nem alut, hanem ébren vigyázot, talpon állot, s' ot-is meg-mútatta micsoda, mellyel, minémű szivel birt, midőn mind a nyi Seregeknekis nem csak ellenek mert állani, hanē Dühőségeket-is magára merete venni.

Az Seregek emlekezete juttattya ezfemben: Nevezetessék, mindenkor Hiressék voltanak azok az Harczok, a' mellyeket kevesed magokkal számos Seregek ellen vitenek végben a' Vitézek; Így ez volt többi között Cyrufnak leg nagyobb dűcsősége, hogy Artaxerxest, Ageilaufnak, hogy Tirapherneft, Miltiadesnek, hogy a' Persákat csak kevesed magokkal győzedelmessen meg-verték. Ez Judáfnak, a' vitéz nagy Machabæusnak, hogy három ezer kardal Antiochusnak országos Hadait Gedeonnak, hogy három század magával az Madiánitáknak száz-húsz ezret, Jonatáfnak az iffiú Fejedelének, hogy csak egy fegyver hordozó szolgájával az egész Philistæusok taborat vagy meg-futamatták, vagy fel-gázolták, vagy éppen lábíg le-vágták, és semivé tették. Nagy Emberek megvallom, hires Vitézek, Vezérek, Fejedelmek, nem tagadom, de még sem hasonlíthatom őket dűcsőséges Szēt Istvan-hoz, miért? azért, mert azoknak mindenikének volt mindenkor valami segítségék, más az hogy, mindenik erőfs fegyverben volt ölrözve, és derék táborig kézfűlettel verekedtenek-meg az Ellenséggel; de Szēt Istvan minden fegyver, minden pais, minden sífak-nélkül, magán, magán egyedül, csak az jó Istenben, és annak adot hitiben bizván, fen-tartotta az útközét idején-is az Christufnak zázfőját, fen-tartotta a' kövek között-is az ő Hivségét. Ne is említse énnékem itten valaki Horatiust azért, hogy ű-is valaha az Romaiaknak csak Maga tartotta-meg

totta-meg Dűcsőségeket, midőn az hidon vízfsza verte Hetruriának a' Vitézeit; mert Szent Istvan nem egy kicsiny tartománynak az ő népét, hanem az egész Sadduceusokat, az egész Cirena, Libia, Alexandriabelieket, az egész Asiának Seregit, az kik a' Christus Hitinek, és az Anya-szent-egyháznak romlására őszve eskűdtenek volt, úgy meg-tolta, annyira el-hánta, széleztette, hogy orczájok pirúlva, fejek le sűtve, le hajtva, dulva, fulva ugyan rágták az ajakokat, csikorgatták az fogokat, hogy annyán lévén egy Embertől meg-győzöttetnek.

De mind ezeknél-is sokkal fenéb Ellenségeket látok én még-is, az kiket földhöz vert, lábáival meg-tiprot, és diadalmassan meg-győzöt dűcsőséges Szent Istvan; kiket? az Haragnak az ő rendetlen indulatit, a' Boszszuállásnak forró, buzgó hertelenségét, a' Tűrhetetlenségnek sűrű, szapora serkedezését, a' Testnek a' szenvedéstől való irtózását, az Halálnak az ő félelmét; ezek, ezek voltak a' több rendetlen indulatokkal együt, azok nem csak a' test kinzó, hanem az Lélek hohérló Ellenségek; ezek azok a' dűhős Gyilkosok, az kik űtet lelkében-is meg-ronthatták, örök veszedelemre, kínra, kárhozatra vonhatták volna; de mindenekre szemessen vigyázván, ezeknek-is idejénkorán eleiket vette, és vagy még serkedezésekben meg-fojtotta, vagy inkább az önnön maga ki-öntöt piros vérenek tengerében annyira el-merítette, sűllyesztette, belé ölte őket, hogy csak egy sem kaphatott lábra közzűlök. Holott talám még azt-is mondhatná valaki énnékem: hallyuk, hogy Szent Istvant Kapitánynak, Generálisnak, valóban hires Fejedelemnek nevezte, de hól vannak a' Vitézi? hízfem az hadviselő Generálnak, az az ő böcsűlletit, ha soká halgatnak tőlle, ha számossan, seregeffen késérik zázfőját, követik űtet?

Meg-vallom Christusban szerető Halgatóim majd el-  
 fejtettem volna, ha ezemben nem juttattátok volna; s'  
 kinek követték inkább ez Világon minden Nemzetségek,  
 minden Rendbéliék, ha az kegyetlen halállal meg-kellett-  
 is ütközniek, többen az ő zászlóját mint Szent ISTVÁNÉ?  
 vallyon micsoda Kronikákban lehetnek fel írva azok az  
 Nevek, az mellyeket eleibek tehetsünk nem mondom  
 Processusznak, vagy Mártiniánusznak, kik életeknek leg-  
 job fenségébe; de csak Simconnak, Polycarpusnak-is, kik  
 utolsó vénségeiben, sőt Celsusnak, és Agapitusnak, kik  
 nyólcz, kilencz éftendő, igen fiatalokkorban; vagy  
 továbbá csak egy Agnesnek, egy Ceciliának-is, az kik  
 noha igen gyenge Leánzók, gyenge Szűzek vóltanak, de  
 az utolsó vézedelmekben amaz híres, nevezetes, tegzes,  
 nyilas, gidás, fegyveres Amazonoknál-is sokkal tekén-  
 tetesben forgolódtanak, fokkal dicsiretesben vífelték ma-  
 gokat? Nevezheté inkább az Eg alatt valaki olyan Nem-  
 zetet, az ki Szent ISTVANNAK az ő piros, győzedelmes,  
 híres zászlója alá mint valami nevezetes, vitéz Iskolábā  
 nem bocsátotta, küldötte, nem adta volna Fiait, Leányit,  
 szerelmes édes Magzatit? se tűz, se víz, se forró kádak,  
 se meg olvasztot olmok, se vas, se méreg, se csigák, se  
 keresztek, se karók, se kerekék, se párduczok, se tigrisek,  
 se orofzlányok meg nem tartóztathatták őket; hanem  
 mentül többen estenek-el benne az harczon, annyival  
 nagyob, nagyob szívet vévén, számosan, sűrűbben,  
 sőt hanyat-homlok rohantanak az kinok köziben, és u-  
 gyan magok szorgalmazták, az mint most-is Peruban,  
 Chinában, Sinában, Indiában, Japóniában magok sürge-  
 tik, unszollyák az pogányokat, az Tyrannusokat, Hohé-  
 rokat azon, hogy valamit ki-gondolhatnak, fel-találhat-  
 nak, mindeneket el-köveffenek, végben vígyenek raj-  
 tok, csa

tok, csak űk a' JESUS kedvéért szenvedheffenek, és vé-  
 reket ki-önthessék?

S' micsoda hordozta, vagy hordozza vallyon ezek-  
 nek az ő szíveket? meg-mondom azt-is: az ki adot Jelt,  
 mostan az Táborokban Parolának nevezik a' Vitézek: s'  
 micsoda Jelt, micsoda Parolat adot-ki Szent ISTVAN? nem  
 valami idegen Istennek, Jupiternek, vagy Apollónak;  
 nem Mártnak, vagy Plutónak az ő neveit, mint régenten  
 az Pogányok; hanem amaz summás, fontos, és bizonyos  
 űdvösséggel tellyes négy Igét: *Video Caelos, & JESUM*, az  
 az, nyitva látom az Egeket, és a' JESUST, ezek a' Paro-  
 lák vóltanak az ő elméjekre fel-függeftve, ezek minde-  
 nikének az ő szíve közepire fel-bélyegezve, fel-meczve;  
 ezekben mint valami erőfs meg-járhatatlan, hathatatlan  
 fegyver derékban minnyájan öltözve; ezekkel harczol-  
 tanak, és harczolnak most-is minden Ellenségek ellen  
 nyertellen, győzedelmessen.

S ha ennyi Ellenségi, s mind azok ellen-is ilyen dia-  
 dalmas győzedelmi vóltanak mind Szent ISTVANNAK, s'  
 mind az ő Vitézinek: tekéncsűk-meg, kicsoda zászlóját  
 köveffűk mi, hogy vífeltűk ekkoráig, hogy hogy  
 vífellyűk most-is mi magunkat? Szent Agofton ez mái  
 napi szép Prædikátójábā: *Attende Stephanū confervum tuum,*  
*homo erat, sicut & tu, ex eadem massa peccati procreatus, de qua &*  
*tu, ab eo renatus, à quo & tu, eodem pretio redemptus, quo & tu.*  
 Tekéncs-meg úgy-mond kérlek keresztyén Lélek Szent  
 ISTVANT a' te szólga társodat, ember vólt, a' mint te, azon  
 bűnnek kováfszabúl formáltatot, az melybűl te, adtűl  
 szűlettetett újjonnan, az kitűl te, azon áron váltatot-  
 meg, az melyen te. Oh nagy érdemű, nagy méltóságű,  
 dűcsófséges Szent Protomártyr, vajha én Szent Agofton  
 után többeket-is számlálván efféléket elő, meg-mutat-  
 hatnám

☉☉☉(22)☉☉☉

hatnám, hogy nem csak ezekben, hanem szükségesebb dolgokban-is hasonló vóltál te mi hozzánk, és viszon- tak mi-is te hozzád; bezzeg nagy lelkem vigasztalására, nagy lelkem öröme-re esnék az Ennékem, s' el-hitem, Te- néked-is.

De úgy látom, hogy az holott Te ugyan égetted az te bazzó szeretetednek tűzével a' Gyilkosokat, és úgy égetted hogy azon szeretetednek lángját minden dühöf- ségeknek árjával sem tudták meg-óltani; ottan a' mi szi- vünknek kicsiny izikrája, ha csak valamely éretlen, gon- dolatlan szónak cseppetskéje reája cseppenik is, mind- gyárt meg-alufzik: az holott Te az Anyafent-egyháznak nagy Fejedelme mint valami gyalázatos, czégyeres, hires Lator a' Városból ki-vettetvén, leg-kisfőb érzékenységet sem mutatál, sőt csak vállot sem vonítottál; ottan mi minden ocsmányságoknak hajléki, fészkei, mint valami fel-pöffedet fergék, nagy göggel merő Isten gyanánt akar- juk magunkat imádatni: az holott Te ártatlan Szent Iffúá életednek leg-kedvessebben virágzó, illatozó korá- ban az halálnak éles, kegyetlen kaszája alá vettettél; ot- tan mi semmit nagyob szorgalmatossággal nem keresünk hanem hogy a' bűdös testnek kedvét találhassuk, torkát, hasát tölthessük: az holott Te mint a' szelid bárány min- den moczanás nélkül, csendessen ki-adván lelkedet, azo- kat-is mentetted, azokért-is könyörgöttél, az kik meg- köveztének tégedet; ottan mi mintha nem Emberek, ha- nem vagy Vipérák fajzati, vagy a' Basiliscusok, Sárkányok kőlykei vólnánk, ha kedvünk ellen csak meg-éréntenek- is bennünket, de midgyárt mérget, epét okádunk, meny- kőveket szorunk, tüzekeket hányunk, és mint a' dühös ebek, a' dühös ebek ugyan rájuk mind addiglan ajakin- kat, magunkat, miglen Felebarátunknak nem árthatunk.

Ah nem

☉☉☉(23)☉☉☉

Ah nem így, nem Christusban szerető, édes, kedves Hal- gatóim, mi hafzna hogy a' Szenteket dicsérjük, ha mi az ő életektől megszűze járunk; az Prædikációkat halgattuk, ha az mit tanúltuk, soha követni nem akarjuk? Nékünk- is, nekünk-is fel-vannak nyitva az Egeknek kapui, né- künk-is el-vannak készítve a' Menyországnak drága Ko- ronái; de bizonyosfák legyünk abban, hogy ha csak eze- ket cselekefszűk, hogy ha a' testen világon, az ördögön győzedelmet nem vészünk, éltünket meg nem jób- bítottuk; soha dücsőséges Szent ISTVANNAL az Egek örömét, a' Christus JESU ST nem láthattuk, és Koronáinkat-is más vész-el-előttünk, melytől óltal- mazzon minnyájunkat az Atya, Fiú, Szent Lé- lek, Amen.

